СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVIII. Ч. 47. Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер, 27. лютого, 1930. VOL. XXXVIII. No. 47. Jersey City, N. J., Thursday, February 27, 1930. THREE CENTS.

СЕНАТОРИ АТАКУЮТЬ ГУВЕРА ЗА ЗАКИД РОЗТРАТНОСТИ

ВАШИНГТОН. — Президента Гувера критиковано дуже гостро з боку демократичних сенаторів за те, що з Білого Дому поучувано сенат щодо видатків. До цього протесту прилучились і републиканські сенатори-опозиціоністи.

Сенатор Глес з Вірджінії заявив, що на протязі своєї політичної діяльности в конґресі ще „нікоди не вийшло нічого так безвстидного з Білого Дому, як це сталося тепер".

Сенатор Вотсон обороняв президента. Крім цього з Білого Дому прийшла заява, в якій президент Гувер перечить, щоби він критикував конґрес.

Президентови закидали ще й те, що він є партійний, бо запросив на сніданкові наради до Білого Дому тільки самих републиканців.

НЕМА МІСЦЯ ДЛЯ ТИХ, ЩО НЕ Є ГОРОЖАНАМИ.

ДІТРОЙТ. — Міська Рада приняла резолюцію, якою позбавлено заняття при міському уряді всіх тих, які не є горожанами. В той спосіб звільнено з місця 748 робітників, які були на службі міста. Це тільки початок. Місто зарядило точні дослідження щодо всіх міських робітників і урядовців. Були такі, що старалися обороняти чужинців, з яких многі працювали як міські робітники 25 літ і навіть не знали, що вони не є горожанами. Але та оборона нічого не помагала.

ВМИРАЮТЬ ЗІ СПЕКИ.

НЮ ЙОРК. — День 25 лютого записаний як найгорячіший день в історії Ню Йорку, Вашингтону, Филаделфії й инших міст. В Ню Йорку було 73 степенів тепла, а у Вашингтоні 83.8. Спека була причиною одного смертного випадку у Вашингтоні.

БИРД ПРОБИВСЯ КРІЗЬ ЛЕДИ.

З КОРАБЛЯ „СИТІ ОФ НЮ ЙОРК". — Полярний дослідник Бирд вже переплив країну вічних ледів, продерся крізь збиті ледові маси і виплив на чисте море. Тепер поплине скорше й певніше. Дотого члени експедиції будуть менше хорувати на морську хоробу.

БУДУЮТЬ НОВІ ПАРКИ.

НЮ ЙОРК. — Для прикраси й уздоровлення міста плянують будувати нові парки й висаджувати на ту ціль $20,000,000.

ПРОТИ КАРИ СМЕРТИ.

НЮ ЙОРК. — Лiґа за знесення кари смерти проголошує статистику вбивств, з якої виходить, що в тих стейтах, де закон признає кару смерти, є вдвоє більше вбивств, ніж у стейтах, де ту кару знесено.

БУДУЮТЬ ЦЕПЕЛІНА.

ВАШИНГТОН. — Цього року зачнуть будувати величанський цепелін, подібний до „Графа Цепеліна".

ПРОГИБІЦІЙНІ АҐЕНТИ ПРИ РОБОТІ.

ПОРТ ЧЕСТЕР (Ню Йорк). — 60 федеральних прогибіційних агентів розпочали в 3 годині над раном ревізії нічних спелюнків. Зайшли до 25 шинків і арештували 28 осіб та забрали алькоголічних напитків на суму $25,000.

ЖИДИ НЕ ПОКИНУТЬ РОСІЇ.

НЮ ЙОРК. — Джеймс Розенберґ, предсідатель Американського Товариства для допомоги жидівським поселенцям у Росії, протестує проти цих, щоби жидівську квестію в Росії звязувати з політикою. Радить Жидам бути обережними при релігійних протестах проти совітів, бо совіти не відносяться до жидівської релігії гірше як до всіх инших релігій. Розенберґ подає, що совітський уряд пішов на руку жидівським поселенцям, бо дав їм добру землю і трактори. Завдяки тій допомозі уряду число жидівських поселенчих родин зросло на протязі останніх літ до 50,000.

Розенберґ каже далі, що Жиди повинні памятати, що їх є в Росії 3,000,000 та що вони звідти не хочуть забиратися. А коли Жиди хочуть остатися в Росії, то мусять приноровитися до російських законів.

ФИЛИПИНЦІ ГРОЗЯТЬ БОЙКОТОМ.

МАНІЛЯ. — Робітничий відділ филипинського незалежного конґресу приняв одноголосно резолюцію, щоби бойкотувати американські й инші чужинецькі фірми, які заявляються проти державної незалежности Филипин.

БУНТ ПОШИРЮЄТЬСЯ.

САНТО ДОМІНҐО (Домініканська република). — Повстанці, які домагаються уступлення теперішнього президента і установлення провізоричного уряду, мають у своїх руках більшу частину краю й наступають на столицю.

ВИЇХАЛА КОМІСІЯ ДО ГАЙТІ.

КІЙ ВЕСТ (Флорида). — На кружляку „Рачестер" знаходиться назначена Гувером комісія, яка відпливе до Гайті, щоби провірити відносини на тім острові. Комісію вислано наслідком остатних кривавих заворушень.

11,671 ДІТЕЙ-КАЛІК В ОДНІМ СТЕЙТІ.

ТРЕНТОН. — Леґіслятурі предложено звіт Комісії для допомоги дітям-калікам, з якого виходить, що в стейті Ню Джерзи є 11,671 дітей-калік. Стейт Ню Джерзи має найкраще зорганізовану допомогу для тих калік.

СТАЄ ЧИМРАЗ ГІРШЕ.

НЮ ЙОРК. — Добродійні товариства подають, що ще від 1915 року не було таких злих часів, як є тепер. Ще ніколи не було так богато людей, які живуть з милостині, бо не мають можности заробляти.

МАСОВІ АРЕШТУВАННЯ НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Із Харкова повідомляють, що радянська влада, прочуваючи свої дальші невдачі, намагається терором скріпити свої позиції. По цілій Україні покотилась нова хвиля арештів і трусів. Усім арештованим большевики закидують приналежність до українських самостійницьких організацій. У винницькім, черкаськім і роменськім округах арештовано 300 учителів і кооператорів та селян за поширювання антибольшевицьких відозв. Усіх арештованих висилають на Соловецькі острови.

ПРИДЕРЖАЛИ ТАЙНОГО БОЛЬШЕВИЦЬКОГО КУРІЄРА.

Австрійська влада арештувала в Пасаві над німецько-австрійським кордоном тайного большевицького курієра Демковича. Він під фальшивим пашпортом перевозив тайні шифровані документи. В слідстві Демкович признався, що вже від довшого часу був курієром між Віднем і Москвою. Віденська поліція старається відшифрувати документи, відібрані Демковичові.

КІНЕЦЬ ОКУЛЯРАМ.

Німецький професор Гайне, директор одної клініки в Кіль, робить від кількох років цікаві досліди, як можна заступити окуляри для тих, що мають слабі очи. Він винайшов скла, які закладає безпосередно на око під повіку. Ті скла є так пристосовані, що нема небезпеки, щоби вони могли розбитись і покалічити око. Ті скла на оці зовсім незамітні.

ПОЛІТИЧНЕ ВБИВСТВО В БУКАРЕШТІ.

У Букарешті (Румунія) вбив один фризієр предсідника адвокатської палати Васу Октавіяна, який брав участь у політичній роботі ліберальної партії. Фризієра арештовано і він признався, що вбивство виконав з політичних мотивів.

СВЯТА КОРОВА.

Варшавський жидок, Мендель Штрапорт, проголосив себе пророком під іменем Мендель Балчува й, опираючися на тальмуді, став доказувати, що релігія серед жидів щораз більше упадає і що для піднесення релігійности треба спалити на костирі руду корову. Ся наука принялася серед хусидів у Варшаві і вони утворили секту почитателів рудої корови. Члени секти пішли до недалекого міста Кутна, щоби там приєднувати для себе сторонників, але місцевий рабін приказав їх викинути і вони вернули до Варшави. Не знайшовши ніде поперття, почитателеі рудої корови під проводом свого пророка Балчуви вдерлися до хати жидівського руханкового товариства Бар-Кохба, знищили цілу бібліотеку і всі руханкові прилади, кажучи, що правдивий хусит не потребує ані світської книжки, ані гімнастичних приладів. Наробили шкоди на 20,000 зол. Члени Бар-Кохби прикликали поліцію. Почитателі рудої корови і їх пророк опинилися в арештах.

ЗНАЙШОВСЯ 107-тий ЖЕРТВОДАВЕЦЬ З $100.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ КОМІТЕТ (ПРИ УКР. КАТ. ПАРОХІЇ) В Н. С. ПІТСБУРҐ, ПЕНСИЛВЕНІЯ, ПЕРЕСИЛАЮЧИ $100 НА БУДОВУ ДОМУ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ, ПИШЕ:

ХОЧЕМО БУТИ МІЖ ТИМИ, ЩО РАДІЮТЬ РАДОЩАМИ І СУМУЮТЬ СМУТКОМ РІДНОГО КРАЮ. ХОЧЕМО ПРИЧИНИТИСЯ ДО БУДОВИ НАЙКРАЩОЇ ПАМЯТКИ, ЯКУ ХОЧЕМО ЗАЛИШИТИ ПО СОБІ, МИ, СТАРЕ ПОКОЛІННЯ, ДЛЯ ЯКИХ РІДНА ЗЕМЛЯ БУЛА, Є І БУДЕ НАЙКРАЩИМ СПОМИНОМ.

ХАЙ НАШІ ІНВАЛІДИ ЗНАЮТЬ, ЩО АМЕРИКАНСЬКІ УКРАЇНЦІ ВМІЮТЬ ПОШАНУВАТИ ЇХ ГЕРОЙСЬКІ ПОДВИГИ.

НАШУ ЖЕРТВУ ВИСЛАЛИ МИ ДО КРАЮ ЧЕРЕЗ:

OBYEDNANYE

P. O. Box 411, Philadelphia, Pa

УКРАЇНСЬКА ПІСНЯ НА РАДІО.

Рочестерський Український Громадський Хор під управою Л. Сорочинського в суботу, 1. марта, від години 10 до 10.30 вечером відспіває українську програму на радіо зі стації W. H. A. M., Рочестер, Н. Й.

Програма слідуюча:
Через поле широкеє;
Віє вітер, віє буйний;
Ой котився кубар;
Мала мати одну дочку;
Ой вийду я на вулицю;
Жала Улянка шовкову траву;
Мак;
Їхав стрілець на війноньку;
За городом качки пливуть;
Опеньки.

ПАРУБОК УБИВ ВОЯКА.

В Ходорівці, березівського повіту, був на відпустці вояк 6. летунського полку в Скнилові, Володимир Затвардницький. Користаючи з відпустки, почав залицятись до одної сільської красуні, яку любив сільський парубок Франц Щигель. Дівчині більше подобався вояк, як цивіль і вона зрадила Щигля і полюбила Затвардницького. Щигель у приступі ефекту заздрости напав на вояка-суперника і вбив його залізною палицею. Вбивника арештовано.

УБИВ ЗА 32 ЗОЛОТІ.

В Невисках коло Кольбушової найдено труп 86-літнього жебрака Франца Основи і в цій справі поліція почала слідство. Виявилося, що цього жебрака вбив його пасерб Броґула, а вбив його тільки тому, щоб ограбити в нього 32 золоті, зашиті в жебрацьких лахміттях. За марних 32 золотих він стане перед суд за вбивство.

КРІВАВИЙ ГРАБУНОК У САМБОРІ.

В Самборі при Трибунальській вул. злодій напав вечером на купця Вільгельма Беглайтера і його матір та хотів зрабувати в нього гроші. Купець почав злогоняти злодія, а той злодій стріляв до Беглайтера кілька разів з револьвера і тяжко поранив його. Злодія не зловлено, а купець лежить у лічниці.

НОВИЙ ЛЬВІВСЬКИЙ ВОЄВОДА.

Дотеперішнього львівського воєводу Пілецького мають покликати у Варшаву до міністерства внутрішніх справ на становище інспектора. Львівським віцевоєводою має бути дотеперішній староста Володимира Волинського — Трояновський.

У ВИЛЕНЩИНІ АРЕШТУЮТЬ.

У Вильні арештовано 43 особи, яким поліція закидає антидержавну роботу серед литовського й білоруського населення. В окрузі Вильна арештовано понад 50 осіб, які належали до товариства, заснованого на місце зліквідованої білоруської „Громади". Підчас ревізії сконфісковано богато антипольської літератури, друкованої у Вильні й Берліні. Між арештованими находиться теж секретар посольського білоруського клюбу, Петкун.

ОБОВЯЗОК ПОНАД ВСЕ.

В Мадриді (Еспанія) підчас шлюбу одного інспектора поліції, молодий, клячучи перед вівтарем, завважив, що при другому вівтарі якийсь осібняк витягнув якійсь дамі гроші. Інспектор встав від вівтаря, задержав і віддав злодія відповідним чинникам, потім вернув до вівтаря й узяв шлюб. Вершок обовязковости!

ЛІКАРІ ЛИШИЛИ РУШНИК У ЖІНЦІ.

27-літна жінка Рут Олсен умерла в ґенеральнім Шпитали в Едмонтоні 29. січня через те, що лікарі, які переправаджували на ній операцію, лишили в ній рушник, величини 16 через 26 цалів. Таке вирішила комісія, що розсліджувала причину її смерти. Одначе комісія оправдала лікарів.

АНТИБОЛЬШЕВИЦЬКІ НАСТРОЇ НАД ДОНОМ.

Московська „Правда" констатує антибольшевицькі настрої, які в Донській области захопили не лише рядове козацтво, але й совітську адміністрацію.

В цілій низці місцевих рад Сальської округи радянська адміністрація знаходиться в руках антирадянських елементів, які, користаючися своєю владою, систематично переслідували комуністів.

В козацьких станицях Карпово й Вуково зорганізований був розгром хліборобської комуни і жорстокі знущання над членами комуни, яких били до непритомности, обливали зимною водою й знову били. Ці екзекуції відбувалися в помешканню ради під керовництвом голови ради.

В Красноярській станиці козаки, схопивши кількох комуністів, водили їх вулицями і немилосердно били. При чому голова совіту до кожного комуніста причепив табличку з написом: „ворог радянської влади".

Як зазначує большевицький офіціоз, криваві росправи радянської адміністрації над Доном з комуністами та з членами рільничих комун набрали острілки масового характеру, що виникла потреба висилки з Ростова над Доном кількох відділів військ ГПУ. Відділи ГПУ перевели масові арешти. В числі заарештованих було кілька осіб, які стояли на чолі місцевих рад.

ПЕКЛО ДЛЯ ПРИВАТНИХ ПІДПРИЄМСТВ

ТАК НАЗИВАЄ ДЮРАНТІ СТАНОВИЩЕ В РОСІЇ. СНІГ РАТУЄ ОЗИМІ ПОСІВИ. ГРАБУЮТЬ ОДНИХ СЕЛЯН, ЩОБИ ДАТИ ДРУГИМ.

МОСКВА (СССР). — Становище озимих посівів ратує те, що великий сніг випав по всій Росії раніше, ніж наступили морози. Це також ратує большевицькі пляни колективізації, бо при невроджаю озимини селянство ще більше противилосяб переходови до колективів.

Нищення приватної селянської власности та індивідуальних господарств прибирає щораз гостріші форми. Коли нищення всякої приватної власности Ленін переводив мітлою, то Сталін робить скорпіонними мірами. Тому тепер для приватних підприємств та для індивідуальних господарств у Росії настало справжнє пекло.

По селах конфіскують усі землі та майно індивідуальних господарств, що раніше називалося націоналізацією. Селянство, яке попадає до кляси куркулів, виганяють навіть із власних хат, куди вселяють незаможних селян; майно продається, а гроші за нього поступають на власність колективів та бідноти.

Податкова система тепер установлена така, що вона остаточно нищить рештки колишніх приватних підприємств та індивідуальних господарств і забирає всі гроші, які вложили в державні позички бувші непмани та заможники. Непмани, бувші заможники та нетрудові елементи зовсім позбавлені можливости поратунку в тяжкому своєму стані й засуджені на повну загибіль.

ВИНА РАБІНІВ.

ВОРОЖЕ СТАНОВИЩЕ ДО РАДЯНСЬКОЇ ВЛАДИ. РОЗСТРІЛЯНО ТРОХ ХРИСТИЯН ЗА АНТИСЕМІТИЗМ.

МОСКВА (СССР). — Мінські газети друкують імена всіх чотирнацятьох рабінів, котрі були арештовані владою. Притім подається коротенько причина арешту кожного з них. Всі вони обвинувачені у ворожости до радянської влади та взагалі в контр-революційности. Але в списках не сказано, хто з них звільнений уже та не подано імен тих трох рабінів, котрих ще тримають в арешті.

Трох визначних агрономів одеського району засуджено на смертну кару за те, що своїми антисемітськими нападами привели до самогубства жидівку, агрономку Гольдман. Двнацять инших засуджено на вязничну кару.

ПОВАЛЕННЯ УРЯДУ ФРАНЦІЇ.

ПАРИЖ (Франція). — Нове правительство, на чолі з Шатаном, не дістало одобрення в парляменті. Противники його більшістю 15 голосів повалили його. Підчас голосовання праві депутати кричали: „Тардію, Тардію!" Очевидно, тепер знову приступить Тардю до формування нового правительства Франції. Це буде шестий уряд за останніх 2 роки.

КОНФЕРЕНЦІЯ БЕЗ РОБОТИ.

ЛОНДОН (Англія). — Повалення нового правительства Франції затримає роботи на морській конференції принаймні ще на тиждень, поки приїде до Лондону уповноважена французька делеґація від майбутнього правительства. Сподіваються, що до влади прийде у Франції знову Тардю, або навіть Поанкаре. Тому вважаються марними надії, що нове правительство зменшить свої вимоги на морській конференції супроти тих, які поставило правительство Тардю.

Тут уже говорять про можливість потрібного порозуміння між Англією, Америкою та Японією, бо вважають, що трудно буде погодитися на вимоги Франції, після яких Англія малаб обчислити свої вимоги.

З РУМУНСЬКИХ СКАНДАЛІВ.

БУКАРЕШТ (Румунія). — В королівських придворних колах здивовані заявою князя фон Гохберґа, що він сподівається скоро знову стрінутися зі своєю нареченою, румунською княгинею Оленою. Як відомо, їх заручення має бути скоро офіційно розвязане на тій підставі, що румунський королівський двір довідався про те, що князь Гохберґ був раніше засуджений до криміналу.

Тепер князь твердить, що це неправда й сподівається, що його заручення з Оленою не буде розвязане. Але в придворних румунських колах готуються офіційно проголосити анулювати заручення Олени з Гохберґом.

КОМУНІСТИ В ГРЕЦІЇ.

АТЕНИ (Греція). — Яких три сотки комуністів та комуністок напали на місцеву вязницю з метою силою звільнити звідти своїх 20 товаришів, яких там тримають. Тепер цих арештованих перевозять на острів Крету, де лекше їх пильнувати.

Напасникам спочатку пощастило обеззброїти декого з тюремної сторожі, але підоспівші поліційні та жандармські відділи розігнали їх. Притім арештовано кількох з тих, що атакували вязницю.

На острові Мітілена в місті Айассос натовп комуністів напав на арештантське помешкання в ратуші й звільнив звідти комуністів, котрі там сиділи. Військові відділи привернули порядок.

ДЯКУЄ ЗА ВІРНУ СЛУЖБУ.

НЮ ДЕЛІ (Індія). — Віцекороль Індії, лорд Ірвін, висловив подяку індійським князям-правителям, які в числі 50 зібралися на свої засідання. Дякував їм Ірвін за їх лояльність супроти Великої Британії та за допомогу йому, як представникови велико-британського імператора в управлінню Індією.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

Оелефон „Свободи": Montgomery 498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 1838.

Адреса: "EVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПАПСЬКИЙ ПРОТЕСТ І УКРАЇНЦІ

Папа римський підніс голос протесту проти релігійних переслідувань з боку совітської влади. Голос той відбився широким відгомоном по цілім світі. Почали протестувати протестанти, англіканська, жидівська й инші церкви. Протестують і світські організації, а навіть парляменти. І нічого в тім дивного. Навпаки, є це явище зовсім природне, бо звернене проти брутального нехтовання людських релігійних почувань. На совітських землях є дуже мале число католиків. Значить, своїм протестом взяв папа в оборону головно десятки міліонів православних, яких саме совітська влада переслідує найбільш завзято. З того боку, це гарний поступок папи. Та пригляньмося тій справі ближче. Річ ясна, ми не будемо її розбирати з большевицького боку, добачуючи у поступованню папи похід світової буржуазії проти совітів; ні з московсько-православного, де закидується папі лицемірство й спробу скористати з нещастя „православної Росії" в користь католицької пропаганди. Ми розглянемо цей протест головно з українського боку. І ось тому передаємо на іншім місці статтю „Буде монструальний процес", яка появилась у старокраєвім часописі „Рада". З неї виходить, що польський католицький епископат вніс до суду позви, щоби відобрати православним Українцям на загарбаних Польщею землях сотки православних церков. З розмови, яку мав польський кореспондент з митрополитом Шептицьким, виходить, що українська греко-католицька церква не прикладає рук до видирання тих православних церков. Дотого греко-католицька церква не має у тій справі ніякого голосу, хоч польський епископат відбирає православним Українцям яких 600 церков на тій підставі, що ті церкви були вже раз перейшли на унію, значить: були греко-католицькі. Коли би заховати у тім насильстві хоч тінь якоїсь приличности, то треба би, річ ясна, віддати ті церкви греко-католицькій церкві. Але в католицькій Польщі греко-католицьких епископів навіть про це не питають. Дотого митрополит Шептицький є цілком слушно тої думки, що коли Росія поповнила насильство, то не слід відплачувати цею самою мірою, бо на тім терпить бідний нарід і сама віра. Та польський епископат такими сентиментами не керується. А папа, річ ясна, добре знає, що діється в Польщі. Цеж його найбільша католицька твердиня. Голос папи рішає в Польщі. І папа міг би легко припинити релігійне переслідування Українців і видирання їм церков. Але папа цього не робить. Папа не хоче бачити того, що роблять католицькі епископи, але бачить те, що роблять большевики. Тому вартує Українцям пригадати папі й світови, що кромі большевиків є ще й католицькі польські епископи, котрі рівнож уживають большевицьких практик.

БУДЕ МОНСТРУАЛЬНИЙ ПРОЦЕС

Політика польських чинників супроти української православної церкви в Польщі нашим читачам звісна. Цю політику ми нераз висвітлювали на шпальтах нашої газети, вказуючи як на самі факти цієї політики, так і на її тенденції.

Наші читачі нераз і не два уже читали, які дивні і небувалі річи виправляють польські чинники з поодинокими православними церквами, розсіяними густо на наших північно-західних землях, цебто на Волині, Поліссю, Підляшу і Холмщині. Богато, богато з цих церков або збурено, або замкнено, або віддано на власність латинникам. Як причину цих своїх кроків подають польські чинники те, що нібито ці церкви, чи монастирі, були колись католицько-польські, а потім російський царський уряд перемінив їх на православні. В дійсности так воно не було. Це були церкви, згл. монастирі, уніятські, отже властиво греко-католицькі і належали до українського, там мешкаючого народа, а не до Поляків.

Та на цих актах у відношенню до української православної церкви польські чинники не остановляються. Тепер розпочав польський епископат у цьому напрямі акцію, закроєну на значно більшу міру. Цим разом мається відібрати в дорозі процесу кількасот православних церков і монастирів. **Позви до судів уже внесені.** Спис церков, обнятих процесом, є такий довгий, що його видрукування заняло би цілі шпальти газети. Длятого спис цей пропускаємо. Скажемо тільки, що польський епископат хоче забрати православним навіть Почаївську Лавру враз з монастирем.

Буде це отже великий, монструальний процес, котрого відгомін перейде далеко поза межі Польщі.

Намагання польського епископату є безосновні і можна сказати — безприкладні. Цей процес то монструм-чудовище під оглядом правним, політичним і культурним. Церкви і монастирі, зачіплені процесом, **є безсумнівно національною власністю українського народа, отже тільки український нарід має право цими обєктами сяк, чи так диспонувати.** Забирати українським громадам ці церкви, це тесаме, що забирати їм громадські луги чи пасовиска. Цей процес не є оправданий навіть історичними титулами, бо згадані церкви і монастирі не були ніколи польськими. Дальше означає — цей намір захвату церков — зломання свободи віроісповідання, бо через цей захват хоче польський епископат насаджувати на наших північно-західних землях латинство, рівнозначне з польонізацією.

Справа ця стає взагалі з дня на день щораз голоснішою. Про неї висказався вже і львівський гр.-кат. митрополит Шептицький. Зробив це в розмові з кореспондентом польської варшавської консервативної газети „Дзєнь Польскі". Ця розмова-інтервю виглядає слідуючо:

— Чи Ваша Ексцеленція теж заінтересовані в голосній справі ревіндикації православних церков на „кресах"? Чи так є в дійсности? І чи міг би я довідатися, з якої точки погляду Ваша Ексцеленція формолує це заінтересовання?

— Населення сусідньої Волині — відповів митрополит, — моглоб інтерпретувати таке очеркнення зовсім інакше, як я це розумію. На Волині маємо досить наших гр.-кат. поселенців. Досі вони були, на жаль, майже цілковито позбавлені релігійної обслуги в нашому обряді. Справа цієї „ревіндикації" моглаб їх поставити у ще важкіші умовини. А притім прошу памятати, що Волинь ще не так давно була католицьким краєм нашого обряду, що теперішня людність часто не крила своїх симпатій до нашого церковного обряду (і тут митрополит вказує на газети) і що доля її душ не може бути для нас байдужою.

— Отже Ваша Ексцеленція є за слушністю та користю ревіндикації?

— Саме хочу сказати щось зовсім відмінне, але не хотівби, щоби мене зле зрозуміли. Не входжу в справи колись католицьких косцьолів. Це до мене не належить. Коли Їх Преосвященства оо. епископи латинського обряду думають, що їх треба ревіндикувати і що можна це зробити корисно, а також, що ці тепер церкви є їм потрібні та дадуться скоро обсадити збуваючим клером, то це, очевидно, є їх справою, застановлятися над цим. Але серед тих церков дуже богато — це старі, давні греко-католицькі, як ви їх називаєте, уніятські церкви...

— Власне. Чи Ваша Ексцеленція може зголошувати свій акцес до тієї акції ревіндикації?

— Досі нікого я не уповноважнював до заяв в моїм імени в цій справі. Вправді деякі закордонні католицькі сфери заінтересувалися цією справою. Мене питали про гадку. Одначе досі я не оголошував мойого становища до цього. Акцесу зрештою я зголосити не міг, бо теперішні відносини не передбачали моєї участи, чи заінтересування церковними справами Волині, наприклад, чи давного російського Поділля. А в кожному випадку, зваживши ріжні обставини, не міг би я зголосити акцесу.

— Якто? Чиж Ваша Ексцеленція волілиб, щоби ці церкви остали в руках православних?

Тут митрополит усміхнувся.

— Є ріжні православя. — По перше: З відома і волі апостольської столиці і ми уживаємо деколи такого терміну, напр. у Службі Божій. Він має на Сході своє давне католицьке значіння. Щож до т. зв. „православних", вірних давної російської синодальної церкви, чи як тепер автокефальної православної церкви у Польщі, то мені здається, що більше треба глядіти на душі, які моляться, ніж на святині, в яких моляться.

— Признаюся Вашій Ексцеленції щиро, що не дуже розумію...

— Однак це просте. Коли я був інтернований в Росії, славний письменник російський Короленко написав статтю в обороні греко-католицького населення в окупованій тоді Галичині. Военна цензура статтю сконфіскувала. Але вона кружляла у відписах і викликала симпатії, які неодно змінили. Тепер якийсь обережний збирач видав її друком (видав в мин. році акад. Щурат — прим. „Ради"). Короленко доказував синодально православним Росіянам, що не мають права вважати наших церков своїми та їх ревіндикувати тому, що служили колись і християнам, не підданим апостольській столиці. Він твердить, що навіть з православного становища належить шанувати віру батьків, то є цю віру населення, яка вже від кількох віків найшла своє місце культу в греко-католицьких церквах. З належним розріжненням щось подібного можна сказати напр. і про православні церкви на Волині.

— Якжеж! Адже ці церкви були ще перед неповним століттям уніятськими святинями! Прецінь російський уряд хитрощами й силою відобрав їх від католицької людности.

— У цьому й річ! Добре память про це і гадаю, що народові, який ледви пів століття тому стільки насильства витерпів у своїй совісти і який у своїй простоті чи людському безсиллі не вмів чи не міг молитись деінде по рідному обрядові, а тільки в тих церквах, гадаю, що такому народові не треба навіть якоюсь притокою давати відчути, що йому завдається нове насильство. Адже-ж згідно із східним законом ці сільські церкви належать до цього-ж люду. Там він приймав хрещення і молився. Довкола них хоронив своїх покійників. У стінах тих церков зберігається те, що в народі є найсильніше, а інколи й найбільше спасення перед агітацією, — ота „віра батьків". Може покищо чимало зпосеред населення не дивиться далі... А коли чогось хоче, то саме того католицького ладу, який памятають з віддалі і який тут ми маємо. Направду ні! Не можна такому народові, що терпів релігійно і тепер терпить з релігійних мотивів (відомі є церковні замішання на Волині), а крім цього виставлений на велику небезпеку, що втратить усяку позитивну християнську віру, наприклад наслідком сектантства — давати відчути щось, наче новий релігійний примус чи кривду. Здорова думка народу, віра батьків, що сягає дальше, правдивіше й глибше, ніж теперішний стан, терпеливість церкви... — поведуть його кращими шляхами, ніж усякі судові акції, в яких він добачатиме лише ворожі заходи супроти себе. Вже чуємо, що він готов вороже реагувати на них.

— Які небезпеки має Ваша Ексцеленція на думці?

— Чуємо чейже про ріжницьку пропаганду на релігійному полі, про напади штунди, що добирається також до латинських католиків, про всю метушню у національно-церковних почуваннях та ідеях, поширюваних між ними. Недавно апостольська столиця жертвувалася відкупувати сконфіскувану большевицькою владою церковну утвар, щоби її звернути до вжитку православним вірним у Росії. Церква хоче єдности, бо її бажав Христос, її божий основник, але церква не хоче нікому відбирати віри. Якби дійшло до ревіндикації, то боюся, щоби вони мали не цей перший, а той останній результат. Греко-католицькі духовні кола не візьмуть у тій ревіндикації ніякої участи. Я радий, що можу це сказати. Мені видається теж, що наше становище є згідне з римською стриманістю. Зрештою думаю, що ті аргументи не є чужі преосвященним латинським епископам, заінтересованим у цій справі, бо гадаю, що так звана „ревіндикація" є в їх очах просто правничою демонстрацією, щоби передавнення не надало законної сили давнім вчинкам російського уряду. В інтересі всіх добре булоби, щоби опінія краще зрозуміла цю точку ніж здається тепер його розуміє".

Думки, висказані в справі цієї „ревіндикації" митрополитом Шептицьким, викликали у польській пресі бурю негодування. З гострими нападами виступили м. ін. краківський „Курієр Ілюстр." і львівське „Слово Польске". — („Рада").

О. Максимюк.

ВРАЖІННЯ З ПОБУТУ НА УКРАЇНІ

Театри в Києві цілковито занедбані і підупали. Артисти голодують. Большевики в театрах уладжують мітінги. Мені доводилось нераз бути на таких мітінгах. Вони варта сміху серденого! На таких мітінгах учасники переважно красноармейці, „рабочі" і Жиди. Бесідники агітатори добре плачені, а балакають кождий і все одно й то саме; роблять це за гроші, як швець чоботи! Публика на все кричить „правильно" і співає „інтернаціонал". На примір наведу одну сцену з такого мітінгу в київськім театрі. 22 квітня 1920 р. один агітатор між иншим сказав: „Таварищі! Красная армія защищаеть рабочий клас, патому ми должни ейо спамагать і просвіщать, чтоб все красноармейци білі сознательние камуністи, ібо красная армія єсть авангард, каторий панесьот вольность і свабоду всєму рабочому класу на целом свете!" Слухачі, сидячи в шапках на головах, кричать на цілий голос: „Правильно, правильно!" і тоді співають інтернаціонал: „Ето будет паследний і решительной бой..." По сих окошках і відспіванню інтернаціонала підноситься з поміж публики один красноармеєць — мобілізований видно селянин і на ввесь голос говорить: „Таварищі! Просвіщеніє і научєніє єсто хорошая вещ! Ми должні просвіщаться і учіться, только у нас чрезвичайки і еврейські камісарі так просвіщають наш народ, хто уже скоро не будет каво просвещать больше. Ми ету сволоч пастреляєм і павєсім, а тогда у на будет настоящая свабода!" На це всі кричать: „Правильно, правильно!" і знов співають інтернаціонал. І так йде що дня без кінця.

Досить був Київ знищений безчисленними переворотами, одначе за три літа горожанської боротьби від нікого не потерпів стільки, що від Поляків при відвороті 2 червня 1920 р. Поляки при відвороті попалили багато будівель і заведень, де стояли їх магазини, ушкодили Софійський Собор, висадили в повітря величаві мости через Дніпро, котрі дотепер ніхто не нищив, спалили величезні касарні і арсенал, ушкодили значно ласажирський і товаровий двірець, попалили багато тисяч вагонів і кількадесять машин і т. д. **Поляки огидні спомини лишили по собі на правобережній Україні, навіть у польського населення. Спалили богато сіл, понищили і попалили при відвороті всі мости,** залізничі дороги і двірці, всі склади дерева, дошок, ріжного будівельного матеріялу, котрий стояв від давних літ ненарушений; **військо польське в вандальський спосіб катувало і грабило та убивало селян гірше большевицьких Китайців.** Це поступовання дало причину до численних повстань в тилах проти польської армії, а всі задні частини відворотохоронні були острілювані селянами і безпощадно нищені. Приміром, в Чорнім Острові збройно напали селяне на команду VI-тої польської армії і вирізали Поляків безпощадно; навіть жінок офіцирських не пощадили.

Варварські проступки польської армії дуже підкопали популярність от. Петлюри — польського союзника — на правобережу.

Так представляється в готовних нарисах большевицька воля й свобода в практичнім щоденнім життю. Народ стогне в ярмі диктатури і терору большевицького і серед тої анархії і беззаконня так стуманів, що не ставить до життя більших вимог, як звірина. Богато ще можнаб про те пекло оповісти, але трудно приходить це кождому, хто в нім побув бодай кілька місяців, бо чоловік туманіє і відтак трудно йому впорядкувати в голові думки. Цілий образ баченого і пережитого це в голові хаос і анархія, як в большевицькій імперії!

Хто у большевиків був, бачив їх лад, той, хочби самий ярий комуніст, мусить про них це сказати. Ідея їх може собі бути найкращою й найліпшою ідеєю — це кождий судить після своєї думки, — але люде, які нібито служать тій ідеї, з виїмком кількох, може, мають руки сплямлені й сплямили саму ідею, то й причина цілого нещастя лежить в самих людях, в їх егоїзмови, котрий в самоволі робить чоловіка звірюкою.

Впослідне ще 22 квітня 1920 р., коли вже польський фронт був цілком захитаний, устроїли большевики в Києві в Бендерських касарнях великий мітінг; скликано майже усе галицьке військо, яке знаходилося в Києві; прийшло кільканацять першорядних большевицьких агітаторів, як Михайлик, Затонський і сам начальний вожд Галицької Армії, тов. Порайко, і спробували ще впослідне зискати собі Галичан та піддержати їх на дусі. Коли побачили, що принято їх іронією, почали з люти викрикувати і очернювати старшин. Це стрільців дуже обурило і вони не видержали брехні большевицьких агітаторів. Один озлоблений стрілець виступив наперед і сказав: „Товариші! Не той нам товариш, що приїде сюди автом з обдертими ліктями й штанами; ми розуміємося на них, ми не діти, приїде автом і з сього підвищення кілька разів нас товаришами назве, але той наш товариш, що разом з нами в окопах сидів, що разом з нами ставляв свої груди проти лютого нашого ворога Ляха, що його один бруд і воші, що і нас, гризли, що нас в тяжкій хоробі тифу не покинув і сам при нас страждав те, що й ми, і до нині при нас стоїть!" Все, що було в величезній салі, крикнуло: „Славно! Славно!" й кинулось до естради на агітаторів. Але ці завчасу повтікали. Ніяк не могли большевики поріжнити галицького стрільця зі старшиною й не могли ніяк обом вирвати з душі синьо-жовтого прапора!

Головний жовнір не вірив словам большевицьких агітаторів, а хаос, безголове, злочини комісарів, масова дезерція большевицького війська а фронтту, повстання селян за плечима большевицької армії відібрали йому послідну надію на поміч проти Польщі. Це було головною причиною переходу галицьких бригад до отамана Петлюри. Це була елементарна сила, якої ніхто не міг би був здержати! Стрілець не бажав до Петлюри, польського союзника, бо вже бачив польські порядки, бо бачив, що шкода труду й кожної каплі крови; він бажав до дому! Тому, коли Поляки підступно розоружили галицькі бригади і проголосили стрільцям, що котрі хочуть, можуть остати в армії Петлюри, котрі ні, можуть іти до дому, то майже всі крикнули: „До дому, до дому!" Це був страшно розпучливий крок галицького війська. Лише той зрозуміє і справедливо осудить його, що сам перебув і власною душею його перебoлів! Поляки стрільців пустили до дому, а старшин, котрі не встигли втекти і поховатись по селах, забрали в полон і вивезли до табору в Тухолі.

Коли це сталося на фронті, большевики розоружили всі тилові і запасні галицькі частини, старшин вивезли, а стрільці порозбігались по селах. 24. квітня 1920 р. досвіта, коли всі спали преспокійно, большевики облягли всі київські касарні й розоружили нас без ніякого опору з нашої сторони. Старшин арештували й замкнули в Лукіяновській тюрмі, а 3 травня вивезли на північ в табори до Москви, Саратова й Харкова. Однак з арештованих по дорозі більшість утекла й розбіглася по цілій Україні. Навіть богато комісарів та ідейних галицьких комуністів не пішло з большевиками, тільки розбіглись по селах. З тих кілька сот Галичан, котрих большевики вивезли на північ, ще по нинішний день вертає по кількох ріжними дорогами разом з бувшими австрійськими полоненими.

Я також вернув від большевиків з девятьма товаришами і перейшов ночами, лісами і корчами, з бусолею в руках, пішки понад 900 верст (600 миль) серед ріжних страшних пригод, причім лише своїй очайдушности й селянам завдячую, що ціло з того пекла вийшов. Передусім під фронтом і при переході повстанчих і большевицьких та большевицького і польського фронту, який був так помішаний, що можна було кілька разів стрінути групи військ ворожих, котрі маширували одні за другими й обходили себе лісами, доводилось мені та моїм товаришам нераз боронитись оружем перед стежами і заставами, на які ми натрафляли часто; доводилося сидіти по два й по три дні наче горобцям в очеретах разом з дикими качками на лозах, де сподом було по коліна води; селяне нас доглядали і носили до наших кривок хліб, сало й молоко. — В селі Кошляки, коло Фастова, утікаючі большевики зловили нам одного товариша подорожі, сотника Балтра, бувшого команданта IV. батерії I. арт. полка бригади УСС, обдерли, розкрівавили прикладами голову й лице, а потім під селом зовсім невинно застрілив його комісар-жидок, який розлючений нападами повстанців, лютував наче тигр скажений. Цей комісар стріляв всіх молодих мужчин, які попали йому в руки по дорозі; навіть селян, які орали на полі. Большевики повтікали, прийшли Поляки.

Перший вид улана польського з чотирма рогами вразив мене до глибини душі. Я, побачивши його, лише зітхнув тяжко й пішов до стодоли одного хазяїна, ляг на солому й спав там без перерви 18 годин. Цілий наступ і відворот польської армії перебув я на Україні. Як большевики знову зближалися до Збруча, я потайки ночами, яругами, лісами, кукурудзами та межами зайшов до дому, де перед польською жандармерією крився три тижні. Опісля пішов я в Карпати і через Чорногору в чужину.

Коли я переступив чеську границю і ночував першу ніч за Чорногорою на полонині під „Попадею", опанувало мною дивне чуттє: мені пересувався через мозок образ всього пережитого на Україні, безнастанні небезпеки довкруги і безперервна стрілянина, насильства, кровожадні комісарі, кріваві хвилини, анархія безмежна; хаос, гамір і вічна боротьба. Все те стало передімною живим образом. Я відчинив очи, глянув на ясне небо і зорі... наслухую... сам свойому ухови не вірю, довкола гробова тишина! Наступило наче успокоєння душі і я відчув враження, що по 14 місяцях блуканини я мов з летаргічного сну пробудився.

4. січня 1920 р.,
Чехословаччина.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

БОЖЕ МАЙНО, ЧИ ГРОМАДСЬКЕ?

Як відомо, по всіх українських громадах в Америці змагання вже від довшого часу за тим, щоби громади були власником і управителем парохії і церковного майна. Люди кажуть: вміли ми зібрати, зуміємо як і тим майном управити. Вони ще й той думки, що коли майно в руках громади, то це являється найкращою гарантією, що воно не вийде з українських рук та буде служите на користь і добро українського народа.

В такий самий спосіб думають і всі свідомі люди, які горнуться при українській католицькій церкві в Нюарку. Ті думки підношено, коли треба було давати свіжі жертви на перебудову і мальовання теперішньої церкви. Але громаді доказувано, що запис на епископа це тільки форма, вимагана католицькою церквою як вираз льояльности до епископа, бо на ділі громада є дійсним власником церковного майна. А що так громаду поучувано, це видно виразно по новинці, яку поміщено в газеті „Америка" з дня 15 лютого 1930 р. В тій новинці, затитулований **„Економічна діяльність української церкви в Нюарку"**, читаємо між иншим таке:

„Показується, **що кромі теперішньої церкви, гарно перебудованої і відмальованої в українському стилі, тутешня парохія є також власником будинку при Корт Ст."**

Не знаю, хто це подав ту новинку. Але це не зміняє справи. Вона подає це, в що вірить наша громада, бо так їй говорено, коли стягано з неї гроші на нову церкву. Догодно „Америка" являється католицьким органом, а нюарський парох, о. Чаплинський, є навіть духовним управителем „Провидіня", котрого органом є „Америка", до якої о. Чаплинський дописує. Тому саме важко нам погодити те, що пишеться в католицькій „Америці" і що нам говориться, з тим, що пише **„Католицький Провід"**, офіціяльний орган епископа Богачевського.

„Католицький Провід" за січень подає в рубриці **„Наша розмова"** відповідь якомусь парохіянинови В. М. з Н. Н. на його запит, чи громада має право знижувати або підвисшати священикови платню. Відповідь „Кат. Проводу" є така:

„Такі думки і заміри, які Ви обявили, повинні Ви від себе як найбільшу глупоту віддаляти. Не повинні з ними навіть перед рідними дітьми і перед приятелями показуватися. Вони не є того рода, щоб могли Вам славу і честь приносити. Кождий Вас за таку думку і за такий замір осудить. Ану, розберіть, чи годиться вірному синові Католицької Церкви хотіти і того домагатися, щоб парохіяни зменшували пейду свому душпастиреві? Ні — се не годиться робити. Католицький священик, се не наймит! Свого винагородження він не бере ні від Вас, ні від громади, а бере се винагородження з церковного гроша. А церковний ґріш, і церковне майно, не є ґрошем і майном Вашим, а Божим. Тим ґрошем і тим Божим майном завідує на першім місци Христовий Намісник, а в імени Христового Намісника заряджує ним на другім місци Епископ, а в заступстві Епископа має церковним майном заряджувати священик парох. Такий закон є скрізь у цілій Католицькій Церкві. З тої причини не можете ні Ви, ні навіть ціла громада вмішуватися до заряду церковного майна і не можете платні священикови ані підвисшати, ані знижувати. Се належить виключно до найвисшої церковної Влади в дієцезії, до Епископа. Раз Ви положите ґріш Богу на жертву, або заплатите парохіяльну колєкту, так той ґріш і тота колєкта у тій самій хвилі перестає бути Вашою і Ви тоді тратите всю власть над тим ґрошем. Той ґріш стає Божим ґрошем, ґрошем Христовбі церкви. А коли той ґріш є Божим і належить до Христової церкви, то розпоряджати ним ніхто инший не може лиш одна Богом поставлена Влада".

Я знаю, що „Кат. Проводу" богато людей не читає і ось тому передаю це до „Свободи". Не ходить мені тут про підвисшування чи знижування священикам пейди, а я хочу, щоби наші люде знали, яке становище еп. Богачевського в справі церковного майна. Я знаю, що дехто старається несвідомо, або свідомо на езуїтський лад толкувати громадам, що це не робить ніякої ріжниці, чи церковне майно записане на громаду чи епископа. І кажуть, що на ділі воно є завжди власністю громади. А я є за тим, щоби громади поступали собі, як їм вигідно, але хай знають чисту правду. Признаюся, що я сам досі не знав, що є „божий ґріш" і „боже майно". Я знав і вірив, що є „Боже слово", що є „Божа свята правда", що є „Боже царство", але все це не мало нічого спільного з мамоною. Я знав, що церква потребує ґроша як средства для поширення своєї організації, але я не знав, що це средство є „божим" в тім розумінню, як оті божі средства, які подає нам Євангеліє, а які потрібні до спасення душі.

Тому треба подякувати „Католицькому Проводови" за виясненя. Бо тепер вже кождий знає, що з хвилею, як вийме з кишені свій ґріш і кине на тацу, чи передасть на церковні потреби ґріш громадський, то цей ґріш перемінюється відразу на „божий ґріш" і — переходить на власність самого Бога. Бо перше був він мабуть власністю чорта і нас грішних. Та я на тих теольоґічних тонкостях не визнаюся і мені їх важко зрозуміти. Тільки однє для мене ясне: Церковне майно, записане на епископа, не є власністю громади і громада не має до нього ніякого права.

Нюарчанин.

РУХ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

НЕМБРИДЖ, ПА.

Бр. св. О. Николая, від. 276.

Фінансове справоздання від 10 лютого 1929 до 10 лютого 1930:

Готівка в банках	$3,639.69
Вартість власного дому	8,668.00
Лота (земля)	2,850.00
Льокальна вартість	480.00
Загальна вартість	$15,637.69

Рекордовий звіт по день 24 лютого 1930:

Старших членів є	268
Дітей є	244
Разом всіх членів є	512

Отсе мій коротенький звіт як секретаря Братства св. О. Николая, від. 276 У. Н. Союза.

Михайло Фук, секр.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Річні збори Українського Республиканського Клюбу.

Дня 19. лютого с. р. відбулися в Нар. Домі при 6-ій ул. річні збори Українського Республиканського Клюбу. Предсідатель Клюбу п. Малярчук зложив звіт з попередної праці Клюбу, підчеркуючи важкі і несприятливі обставини, серед яких приходилося Клюбови працювати. Всетаки Клюб не занедбував своїх обовязків, беручи активну участь в міських виборах Ню Йорку і навязуючи знайомства і тісний контакт з американською републиканською партією і її лідерами.

В подібнім змислі складали свої звіти і другі урядники Клюбу, після чого збори уділили уступаючому урядови повне вотум довіря, як також висловили подяку за те, що помимо важкого положення урядники видержали на становищі до річних зборів.

Відтак приступлено до вибору нового уряду на 1930 рік, до якого ввійшли: п. Андрій Борак — предсідатель; п. Близнак — заступник предсідателя; п. Е. Ляхович — секретар рекордовий; п. Дубас — секр. фінансовий; п. Тураш — касієр і п. Дмитро Галичин — лідер.

Нововибраний предсідатель п. Андрій Борак виголосив коротку промову, в якій представив надзвичайно важне значіння такого клюбу, закінчуючи такими словами:

Не зі злоби до демократичної партії, або до українського демократичного клюбу заснували ми це товариство, але на те, щоби наша нація була репрезентована в такій могутній організації, якою являється републиканська партія. Не на те, щоби шкодити другим в їх праці, але на те, щоби розумною і культурною конкуренцією розбудити цікавість серед ширших мас до американської політики, з якою ми звязані орґанічно і через яку ми можемо впливати не лишень на поліпшення нашого положення, але також положення наших братів у старім краю.

П. Д. Галичин подав в загальних контурах начерк своєї праці на цей рік, в якій він зверне головну увагу над обєднанням всіх републиканських фракцій українського походження в Ню Йорку і околиці, а навіть поодиноких осіб, в один републиканський клюб, усуваючи в той спосіб їх шкідливу партизантську політику в лоні американської републиканської партії. Заявив далі, що буде старатися, щоби поширити і скріпити дотеперішні звязки з американськими лідерами.

На кінець розвинулася оживлена дискусія над реалізованням поданих плянів, в яку входили справи збільшення і добору відповідної якости членства, як також справа негайного відкриття свого льокалю.

Тому, що в Конґресі під сю пору є активна справа пенсії старим і немічним людям — збори ухвалили вислати на руки конґресмена Ф. А. Гартлея слідуючу телеґраму:

Український Републиканський Клюб в Ню Йорку висказується за пенсію в сумі 16 долярів місячно для старих, немічних, від 65 літ починаючи.

А. Борак, предсідатель;
Е. Ляхович, секр. рек.;
Д. Галичин, лідер.

— Що ти маєш проти того Саджениці?

— Він мені занадто брудний. Його руки часом такі брудні, як мої ноги!

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ.

До ширшої участи в американськім житті.

З рамени Українсько-Американського Горожанського Клюбу влаштовано в неділю, для 23 лютого, сходини-вечеру, яка мала наскрізь сердечний, товариський і політичний характер. На сходинах явилося поважне число місцевих громадян, а кромі них містові урядники, згл. кандидати на урядників.

Гостей привитав громадянин Іван Ваверчак від імени Клюбу і повідомив, що тостместром буде В. Ваверчак, місцевий адвокат. Тостместер вивязався зі свого завдання дуже добре, говорячи раз поважно, а иншим разом сміховинками.

о. М. Лисяк вказав на гарний розвиток Клюбу і взивав громаду до дальшої єдности і спільної праці для добра громади і рідного краю.

Комішенер Мальоней говорив про теперішне економічне положення в Америці, висказуючи, що треба надіятися вже в найкоротшім часі звороту до ліпшого, бо кріза минає. Д-р Мишуга говорив про вагу політичних клюбів та наші завдання як американських горожан. Разом з тим підніс, що У. Н. Союз дбає не тільки за забезпечення для своїх членів, але думає і про майбутнє нашої іміграції. Тому саме возьмемося до організовання при молодечім Департаменті скавтових відділів, щоби в той спосіб зацікавити тут роджену молодь нашою організацією, а тимсамим задержати її при нашім народі.

Банкир Масопуст, з роду Німець, згадував про часи зперед кількадесяти літ та початки української кольонії, яка розвинулася тепер у таку гарну і добре зорганізовану громаду.

Бизнесмен Джан Кожушко, Словак з роду, говорив по словацьки. Він підніс, що хоч не уміє добре говорити по словацьки, але так дорожить тою мовою, що йому справляє велику приємність, коли може нею говорити. Він гордиться тим, що він з словацького роду, хоч його нарід невеличкий. І ось тому йому так приємно тут сидіти між Українцями, які задержали свій український характер, свою назву і мову й горді з того, що вони Українці. За таку поставу мусить шанувати Українців кождий чужинець, навіть ворог українського народа.

Стефан Дембіцький, заступник менаджера місцевого відділу Метрополитен Іншуренс Компані, говорив про те, щоби не кінчити на словах, а скріпляти організаційне життя і поглибляти свідомість. Подає, як наш чоловік пішов вибирати горожанські папері і назвав себе „Рошен". Тоді урядовець дав йому прочитати російську газету, а цей, річ ясна, не міг читати. Тоді урядовець заявив: „Памятай, що ми хочемо мати ситезенів, але не брехунів. Іди з Богом, роздумай над тим і прийди за рік". Ще доволі у нас такого рабства.

Дякоучитель Йосиф Буката поручив справу молоді. Виявив свою радість з приводу того, коли читає про молодого Галайка і його подвиги при кулачній боротьбі, а разом з тим і про те, що він почуває себе Українцем. А та радість для нього тим більша, що він колись учив Галайка в українській школі.

Гром. Буката подав далі, що часи тепер змінилися, та що провід у громадах повинен перейти в руки горожанських клюбів. Для успішнішої акції і більшої сили повинні рівнож всі наші братства й товариства обєднатися і творити місцеві Обєднання, як це було обговорене на останнім конгресі Обєднання.

Громадянин Іван Ваверчак підніс, що Клюб має тепер членами 146 мущин і 72 жінок, та що є надія, що вкоротці він зросте ще в більшу силу. Клюб виступає завжди солідарно при виборах і инших маніфестаціях. Так було досі, так буде й надалі.

Клюб тішиться узнанням серед Американців, а тому найбільший доказ, що богато гостей вшанувало сходини своєю присутністю, а инші визначні урядові особи виправдали свою неприсутність та присилали привіти.

Адвокат В. Ваверчак подякував за гостину, а гостям за присутність і бесіди і закрив сходини.

Присутний.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

І. Д., Гейзлетон, Па. З того, що Ви подаєте, годі дати Вам пораду. Зажадайте письма від адвоката, а цей вияснить, нащо треба повновласти.

Ю. Г., Савтпорт, Конн. Приватної адреси не знаємо. Пишіть до Канади, на адресу: National Press Limited, 293-295 Market Ave., Winnipeg, Man.

Д. Ш., Дітройт, Міш. Заяву помістіть у тій газеті, яка згадувала за Вашу друкарню, бо в „Свободі" за це не було мови.

ПОЗІР! СЕЙР, ПА.! ПОЗІР!

ЗАХОДОМ СПІВ ТОВ. БОЯН відограється представлення в 4 актах

„ПЕЩЕНА ДИТИНА"

В СУБОТУ, 1. БЕРЕЗНЯ 1930 Р.
— і —
В НЕДІЛЮ, 2. БЕРЕЗНЯ 1930
В ГАЛИ ЦЕРКОВНІЙ,
ПРИ Н. РІВЕР УЛ., SAYRE, PA.
Початок в годині 7-ій вечером.
Вступ для старших 40 цнт., вступ для дітей 15 цнт.
Режісер Гр. Михаліцький.
Чистий дохід призначений на будову нової школи.

Запрашається всіх місцевих Українців і з Elmira, N. Y., прибути.
47 Комітет.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ПІТСБУРҐ, ПА. Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 96, повідомляє своїх членів, що мітінґ відбудеться в неділю, 2-го березня, в годині 2-ій пополудни, в гали церковній при 7-мій і Карсон ул. Кождий член повинен явитись на сей мітінґ, бо є важні справи до полагодження. Контроля здасть звіт за три місяці. Напоминається довгуючих членів вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Хто не належить ще до У. Н. Союза має нагоду вписатись в члени. — Іван Войтович, предс.; Стефан Войтович, кас.; Дмитро Василик, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 76, повідомляє всіх місцевих і позамісцевих членів і членкинь, котрі належать до У. Н. С., що надзвичайний мітінґ відбудеться в неділю, 2-го березня, в гали під ч. 93 Van Buren St., точно в годині 2.30 пополудни. Уряд просить всіх членів і членкинь прибути на сей мітінґ, бо є дуже важна справа до полагодження. — О. Витязь, рек. секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Тов. ім. Дм. Вітовського, від. 301, повідомляє всіх своїх членів, що звичайні збори відбудуться в неділю, 2-го березня, в годині 1-ій пополудни точно. Проситься всіх членів прийти на сей мітінґ, бо є важні справи до полагодження. Довгуючих членів проситься вирівнати свої залеглости. Також ті діти, котрі дістали повідомлення, щоби переходили до вищих клас У. Н. С., проситься, щоби прийшли і раз вже се зробили. — Прокіп Коваль, Павло Підлісний, секр.

Жінка: Як гадаєш, Федю, коли я наймудріша?

Чоловік: Коли не говориш!

—o—

Татко й мамця противляться, щоби я вийшла за тебе, а то тому, що ти занадто займаєшся спортом.

— Якжеж це? Таж і ти така завзята спортсвумен?

— Саме тому — хтож пильнував би хати?